

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O
PRIPREMAMA ZA PROLJETNU
SJETVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo Osječko-baranjske županije*
- *HGK Županijska komora Osijek*

Osijek, ožujka 2011.

INFORMACIJA O PRIPREMAMA ZA PROLJETNU SJETVU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa gajenih biljaka. Time, s jedne strane, poljoprivredni proizvođač ostvaruje rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane to pridonosi povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje strategijska sirovina današnjeg svijeta.

Područje Osječko-baranjske županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja biljne poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Prema podacima iz publikacije (Županija u brojkama, prosinac 2008. godine) Republika Hrvatska ima 1.216.000 ha poljoprivrednih površina, a Osječko-baranjska županija 212.013 ha poljoprivrednih površina.

Uvidom u podatke o strukturi poljoprivrednog zemljišta s cjelokupnog područja Osječko-baranjske županije objavljenih u statističkom izvješću Ureda za statistiku (Županija u brojkama, prosinac 2008. godine, str. 24), razvidno je kako je ukupna poljoprivredna površina Osječko-baranjske županije 212.013 hektara i sastoji se od:

Oranica i vrtova	201.705 ha
Voćnjaka	3.564 ha
Vinograda	2.083 ha
Livada	2.641 ha
Pašnjaka	2.020 ha

Od 212.013 hektara poljoprivrednih površina u Osječko-baranjskoj županiji u privatnom vlasništvu nalazi se 141.440 hektara i sastoji se od:

Oranica i vrtova	133.208 ha
Voćnjaka	3.177 ha
Vinograda	675 ha
Livada	2.617 ha
Pašnjaci	1.763 ha

1. PREGLED PLANA SJETVE PO KULTURAMA

Sjetva pripada među najvažnije agrotehničke mjere u biljnoj proizvodnji. Greške koje se naprave u sjetvi su nenadoknadive i kasnije se ne mogu ispraviti. Prilikom sjetve treba obratiti pozornost na izbor sorte, kvalitetu sjemena, vrijeme, način i dubinu sjetve, količinu sjemena za sjetvu i sklop.

Na poljima Osječko-baranjske županije procjenjuje se da će se proljetna sjetva obaviti na 142.000 ha.

S obzirom na dosadašnju strukturu proljetne sjetve u Osječko-baranjskoj županiji i prema uvjetima koji trenutno vladaju na tržištu planira se sjetva kukuruza na 90.000 ha ili 63,4%, suncokreta na 12.000 ha ili 8,5%, šećerne repe 12.000 ha ili 8,5%, soje na 16.000 ha ili 11,3%, sjemenskim kukuruzom na 3.000 ha ili 2,1%, dok će ostali usjevi biti zasijani u manjem postotku (povrće, duhan, krumpir, aromatično bilje, jara zob i jari ječam).

U tablici 1. prikazana je procjena strukture proljetne sjetve po kulturama na poljima Osječko-baranjske županije u 2011. godini.

Tablica 1. Procjena strukture proljetne sjetve po kulturama u 2011. godini

Kultura	Plan sjetve (ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	90.000	63,4
Kukuruz sjemenski	3.000	2,1
Šećerna repa	12.000	8,5
Soja	16.000	11,3
Suncokret	12.000	8,5
Jare žitarice	4.000	2,8
Povrće	2.500	1,7
Ostale kulture	2.000	1,4
Krmno bilje novo	500	0,3
UKUPNO	142.000	100

Izvor podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

2. OČEKIVANA PROIZVODNJA NAJZASTUPLJENIJIH USJEVA U PROLJETNOJ SJETVI 2011. GODINE U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

S obzirom na površine koje se planiraju zasijati u proljetnoj sjetvi 2011. godine na području Osječko-baranjske županije, može se očekivati slijedeća proizvodnja važnijih kultura pod pretpostavkom da će slijedeća vegetativna godina biti klimatsko edafski prosječna, uz primjenu potrebnih agrotehničkih mjera.

Tablica 2. Očekivana proizvodnja najzastupljenijih usjeva u proljetnoj sjetvi 2011. godine

Kultura	Zasijane površine (ha)	Prosječni prinos (t/ha)	Ukupno (t)
Kukuruz merkantilni	90.000	8,5	765.000
Šećerna repa	12.000	50,0	600.000
Suncokret	12.000	2,8	33.600
Soja	16.000	3,0	48.000

Izvor podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz planirani prinos od 8,5 t/ha planira se proizvesti 765.000 tona zrna kukuruza. Osim kukuruza koji je najviše zastupljen, planira se proizvesti 600.000 tona šećerne repe, 33.600 tona suncokreta i 48.000 tona soje.

3. MATERIJALNE PRETPOSTAVKE ZA REALIZACIJU PROLJETNE SJETVE

3.1. Tržište sjemena

Proizvođači i dorađivači sjemena s našeg područja i drugih dijelova Republike Hrvatske, kao i uvoznici unatoč loših vremenskih uvjeta koji su vladali tijekom prošle proizvodne godine osigurali su za potrebe domaćeg tržišta dovoljne količine sortnog sjemena kukuruza (Pioneer, BC, OSSK, KWS), jarog ječma, zobi, soje, suncokreta, šećerne repe, djetelinsko-travnih smjesa, lucerke, te sjemena povrća.

Cijene sjemenske robe za proljetnu sjetvu 2011. u odnosu na proljetnu sjetvu 2010. godine porasle su u prosijeku za 10%. Kao ilustraciju kretanja cijena sjemenske robe donosimo cjenik Poljoprivrednog instituta Osijek, kao najvećeg dorađivača i kreatora sortnog sjemena u Županiji (tablica 3 i 4).

Tablica 3. Cijene sjemenske robe Poljoprivrednog instituta Osijek (u cijenu je uračunat PDV)

Sjeme	Količina	Maloprodajna cijena
Sjeme soje	1 kg	6,00 kn
Sjeme jarog graška	1 kg	6,50 kn
Sjeme lucerne	1 kg	45,00 kn
Jari ječam	1 kg	3,00 kn
Zob	1 kg	6,00 kn

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 4. Cjenik OS hibrida kukuruza (u cijenu je uračunat PDV)

HIBRID	I GRUPA		II GRUPA		III GRUPA	
	40 MK	25 MK	40 MK	25 MK	40 MK	25 MK
OS 2983		-		280,00		
TVRTKO 303		280,00				
OSSK 373					350,00	210,00
OS 430 PONCHO (tretirano)						330,00
OSSK 444						230,00
OSSK 378 + GAUCHO		280,00				
OS 499					380,00	
OSSK 515 + GAUCHO		280,00				
OSSK 552 PONCHO (tretirano)						350,00
OSSK 596						
OSSK 617		280,00				
OSSK 602		-			380,00	
DRAVA 404 + GAUCHO		280,00				

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Sjetvom deklariranog sjemena postižu se veći prinosi i sprečava se širenje bolesti.

3.2. Tržište mineralnim gnojivom

Tvornica gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina zbog redovnog remonta nije radila u siječnju 2011. godine, ali će "Petrokemija" d.d. Kutina osigurati dovoljnu količinu mineralnih gnojiva za proljetnu sjetvu i prihranu jesenskih kultura.

Radi povećanja PDV-a s 22% na 23%, te povećanja troškova proizvodnje (plin koji u troškovima proizvodnje mineralnih gnojiva sudjeluje s 35 do 40% poskupio je u 2010. godini tri puta, a rasle su i cijene ostalih sirovina na svjetskom tržištu), došlo je do povećanja cijene nekih mineralnih gnojiva. Novi cjenik primjenjuje se od 17. siječnja 2011. godine, te je stupanjem na snagu novog cjenika prestao važiti cjenik od 1. kolovoza 2009. Prema novom cjeniku UREA 46% N poskupila je 20%, KAN 27% N + 4,8% MgO za 14%, te UAN tekući 30% N za 15%. Cijena kompleksnih mineralnih gnojiva formulacije NPK nije se promijenila, ali se korekcija cijena očekuje tijekom ovog proljeća.

U tablici 5. prikazane su cijene mineralnih gnojiva u "Petrokemiji" d.d. na dan 17. siječnja 2011. godine.

Tablica 5. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 23%	Prodajna cijena kn/t
UREA 46 % N	2.635,94	606,27	3.242,21
KAN 27% +4,8 % MgO	1.908,90	439,05	2.347,95
UAN 30% tekući	1.824,21	418,88	2.240,09
NPK GNOJIVA			
13 -10 - 12 + 4 MgO	2.170,70	499,26	2.669,96
15 - 15 - 15	3.082,09	708,88	3.790,97
8-16-24 (MgO)	3.236,43	744,38	3.980,81
8 - 26 - 26	4.942,00	1.136,66	6.078,66
10 - 30 - 20	5.132,38	1.180,45	6.312,83
7 - 20 - 30	4.409,34	1.014,15	5.423,49
20 -10-10	2.553,85	587,39	3.141,24
5 - 15 - 30	3.830,02	880,91	4.710,93

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

4. UVJETI UGOVARANJA PROIZVODNJE RATARSKIH KULTURA

4.1. Jari pivarski ječam

Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška jedina je tvrtka u Republici Hrvatskoj koja proizvodi pivarski slad, te za potrebe jednogodišnje proizvodnje s domaćim proizvođačima ugovara proizvodnju ozimog i jarog pivarskog ječma. Obzirom na loše vremenske uvjete koji nisu dozvolili sjetvu ozimog ječma, kod poljoprivrednih proizvođača postoji povećan interes za sjetvom jarog ječma u odnosu na prošlu godinu.

Cijena jarog pivarskog ječma, prema ugovoru za 2011. godinu bazira se na ovogodišnjoj cijeni pšenice uvećane za 20% i PDV, te troškove prijevoza od 80 kn/t do silosa u Novoj Gradišci za robu koja odgovara međunarodnim normama kvalitete.

Slavonija slad d.o.o. kreditira beskamatno kvalitetno deklarirano sjeme najboljih pivarskih sorti (2,6 kn/kg + PDV), te zaštitna sredstva, dok kamata za kreditiranje mineralnih gnojiva iznosi 1% mjesečno.

4.2. Šećerna repa

Na području Osječko-baranjske županije sjetvu šećerne repe ugovaraju sve tri hrvatske šećerane, te se ona prosječno sije na 12.000 ha.

Osječka šećerana Kandit Premijer planira za proljetnu sjetvu 2011. ugovoriti oko 12.000 hektara. Od toga na području Osječko-baranjske županije planira ugovoriti 8.000 ha, a ostatak do 12.000 ha u Vojvodini i Mađarskoj (Vojvodini 3.000 ha i Mađarskoj 1.000 ha). Poljoprivrednim proizvođačima koji ugovore proizvodnju Tvornica osigurava sjeme i zaštitna bez kamatno po cijeni dobavljača, a kamate na mineralno gnojivo iznositi će 2-3%. Tvornica planira otkupiti korijen šećerne repe po cijeni od 260 kn/t uz prosječnu digestiju od 16 %, te se cijena povećala u odnosu na prošlu godinu za 30,00 kuna po toni.

4.3. Suncokret

IPK Tvornica ulja Čepin planira ovog proljeća ugovoriti sjetvu suncokreta na površini od 7.500 ha. Tvornica ulja Čepin poljoprivrednim proizvođačima koji ugovore proizvodnju suncokreta nudi robni kredit u iznosu od 3.400 kuna po hektaru, odnosno sav potreban repromaterijal za proizvodnju suncokreta osim goriva.

Ove godine proizvodnju suncokreta ugovaraju i druge poljoprivredne tvrtke - organizatori proizvodnje (Agrokor d.d., Žito d.d., Fermopromet d.o.o., Granolio d.o.o. i PZ Osatina.), tako da se očekuje sjetva suncokreta na 12.000 hektara. Suncokret će se otkupljivati po tržišnim uvjetima koji budu u vrijeme žetve.

4.4. Soja

Na području Osječko-baranjske županije proizvodnju zrna soje uglavnom ugovara Agrokor d.d. Zagreb, te je ugovaranje proizvodnje u tijeku, a planira se u Republici Hrvatskoj ugovoriti proizvodnja na 22.000 ha.

5. ZAKLJUČAK

U proljetnoj sjetvi 2011. godine potrebno je zasijati veću sjetvenu površinu u odnosu na prethodnu godinu, jer zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta u 2010. godini (dugotrajna kiša) klimatski uvjeti nisu dozvolili sjetvu ozimih kultura. Naime, u optimalnim agrotehničkim rokovima prošle jeseni zasijano je vrlo malo pšenice, te je zbog velike zainteresiranosti poljoprivrednih proizvođača za sjetvom pšenice sjetva produljena, pa je pšenica sijana i u prosincu kada su to vremenski uvjeti dozvoljavali. Unatoč tome ostalo je dosta površina nezasiyano u jesenskoj sjetvi, te se u Osječko-baranjskoj županiji očekuje proljetna sjetva na čak 142.000 hektara, što je u odnosu na prošlu godinu povećanje od gotovo 10%. Obzirom na uvjete koji vladaju na tržištu očekuje se da će se u odnosu na prošlu godinu zasijati više kukuruza, soje i suncokreta, dok će sjetva šećerne repe biti na nivou prošle godine.

U odnosu na proljetnu sjetvu 2010. godine došlo je do povećanja cijene sjemena u prosijeku za 10 %, a povećala se i cijena mineralnih gnojiva, zaštitnih sredstava i goriva. Državni poticaji za proljetnu sjetvu 2010. godine su isplaćeni krajem veljače i početkom ožujka u iznosu od 900 kuna po hektaru, a prema Sporazumu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i Koordinacije seljačkih udruga razlika do 2.000,00 kuna biti će isplaćena do kraja travnja 2011. godine. Kod većine banaka zbog financijske krize je smanjen plasman kredita, osobito za poljoprivrednu proizvodnju, te su zbog uskraćivanja kreditnih sredstava mnogi poljoprivredni proizvođači prisiljeni uzimati repromaterijal od organizatora proizvodnje po nepovoljnijim uvjetima nego što bi ostvarili na tržištu. Također zbog visoke cijene mineralnih gnojiva moglo bi doći do smanjene gnojidbe, što će se odraziti na smanjene uroda.

Od 1. siječnja 2011. godine stupio je na snagu novi Zakon o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju. Zakonom o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (Narodne novine 92/10.) uređuju se državne potpore poljoprivredi u obliku izravnih plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima za razdoblje od 2011. do 2014. godine, posebna potpora poljoprivredi i mjere ruralnog razvoja. Uvjet za izravna plaćanja u biljnoj proizvodnji biti će korištenje minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta, a iznimno u slučaju gospodarstva koja imaju isključivo trajne nasade prihvatljiva je površina od minimalno 0,25 ha. Izravna plaćanja u 2011. godini obuhvaćaju osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini i proizvodno vezana plaćanja. Za sve poljoprivredne površine na kojima se uzgajaju poljoprivredne kulture predviđa se osnovno plaćanje po površini s maksimalnim jediničnim iznosom od 2.055,00 kn/ha. Izuzetak su livade i pašnjaci za koje je predviđen maksimalni

jedinični iznos od 702,00 kn/ha. Proizvodno vezana plaćanja u biljnoj proizvodnji odnose se na šećernu repu, duhan i maslinovo ulje, a u stočarstvu na krave dojilje, ovce, koze, tov goveda, mliječne krave, rasplodne krmače, te kravlje i kozje mlijeko. U slučaju da podneseni zahtjevi premaše raspoloživa sredstva u pojedinim sektorskim omotnicama jedinični iznosi u tom sektoru se proporcionalno smanjuju. Osnovni preduvjet za stjecanje prava na izravna plaćanja od 2011. godine bit će uredno reguliran status korištenja poljoprivrednog zemljišta od strane podnositelja zahtjeva. Zadnja godina primjene izravnih plaćanja po nacionalnom modelu biti će 2011., a ta godina će ujedno biti referentno razdoblje za utvrđivanje dodatnih prava u pojedinim osjetljivim sektorima. Godina 2011. je ujedno godina kada se očekuje da će po prvi puta biti moguće provesti obradu podnesenih zahtjeva za izravna plaćanja uz potpuno korištenje ARKOD sustava za identifikaciju zemljišnih čestica, kao i registraciju korisnika u novoj bazi podataka. Cilj je da se u zadnjoj godini prije ulaska RH u EU znatno pojednostavni sadašnji sustav koji još uvijek ima značajan udio proizvodno vezanih plaćanja, te da sustav izravnih plaćanja za proizvodnu 2011. godinu bude puno bliži sustavu koji će se Republika Hrvatska primjenjivati 2012. u odnosu na sustav koji se primjenjivao u 2010. godini.

Prema bilanci poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj vidljivo je da Republika Hrvatska u većem dijelu poljoprivredne proizvodnje ima manjak poljoprivrednih proizvoda (osim pšenice i kukuruza) što utječe na veliki uvoz poljoprivrednih proizvoda. Obzirom na potrebe prehrambene i mesne industrije potrebno je izvršiti korekciju sjetvenih površina, te više poticati proizvodnju kultura koje ne zadovoljavaju potrebe Republike Hrvatske i čija je proizvodnja profitabilnija (soja, suncokret, uljana repica).